

ПАМ'ЯТІ БОРИСА ОЛЕКСАНДРОВИЧА ЦУДЗЕВИЧА

12 жовтня 2015 року на 77 році життя перестало битися серце відомого біохіміка, доктора біологічних наук, професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка Бориса Олександровича Цудзевича.

Борис Олександрович народився 2 квітня 1939 р. у м. Красилів Хмельницької області. З юних років він виявив любов до природи й після закінчення школи вступив до сільськогосподарського технікуму, а у 1961 році став студентом біологічного факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Під час навчання займався дослідницькою роботою, брав участь у роботі наукового студентського товариства університету, виступав з доповідями на наукових студентських конференціях не лише в Україні, а й у Тбіліському та Єреванському університетах. Ще в студентські роки він опублікував дві наукові роботи.

Після закінчення університету з 1966 року працював на кафедрі біохімії, пройшовши шлях від асистента – до професора кафедри. Успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: «Вплив РНК дріжджів та її гідролізатів на обмін нуклеїнових кислот за променевого ураження» (1971), а потім докторську – «Роль посттрансляційних модифікацій білків у регуляції активності хроматину за променевого ураження» (1982).

Б. О. Цудзевич був висококваліфікованим, талановитим педагогом. Протягом багатьох років читав лекції з нормативного курсу «Біохімія», «Радіобіологія», вів спецкурси «Молекулярні механізми біосинтезу білків», «Фізико-хімічні методи в біохімії», «Радіаційна біофізика та біохімія». Підготував практикуми із зазначених курсів, де студенти отримували можливість працювати індивідуально на унікальних сучасних приладах. Будучи самовідданим ученим, Борис Олександрович із великою увагою й зацікавленістю ставився до наукових починань студентів, сприяв їх фахово-

му росту. Він підготував сотні кваліфікованих спеціалістів-біологів, чимало зробив для виховання науково-педагогічних кадрів. За його керівництва захистили дисертації 8 кандидатів та 5 докторів біологічних наук.

В 1986 році, з перших днів аварії на ЧАЕС Б. О. Цудзевич активно включився в ліквідацію її наслідків. Для підвищення загальної радіорезистентності працівників ЧАЕС ним був розроблений препарат МІГІ-К (мідієвий гідролізат кислотний), який виявляє

радіопротекторну та протипухлинну дію, підвищує імунний статус та стабілізує обмінні процеси, покращує травлення та сприяє виведенню радіонуклідів з організму. Для населення, що проживає в зонах підвищеного ризику, забруднених радіонуклідами, в тому числі й в м. Києві ним була розроблена рецептура для напоїв, харчових продуктів та консервів на основі препарату МІГІ-К, які можуть використовуватись для підвищення радіорезистентності організму, виведення радіонуклідів. За цю роботу його було відзначено першою премією Асоціації євразійських університетів (1987).

Він був автором (співавтором) більше 300 наукових праць та навчальних посібників, серед яких 4 монографії, підручники й методичні розробки, наукові статті у вітчизняних та іноземних виданнях. За підручник «Біохімія» у 1998 році йому було присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки. За цикл наукових праць «Метаболізм ксенобіотиків в живих організмах» у 2013 році Борис Олександрович разом зі своїм учнем І. В. Калініним став лауреатом Премії імені Тараса Шевченка Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Борис Олександрович нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, відзнакою Ярослава Мудрого в галузі науки і техніки, пам'ятним знаком НАПН «Ушинський К. Д.». Йому присуджено звання «Заслужений професор Київського

національного університету імені Тараса Шевченка», ліквідатор наслідків аварії на ЧАЕС.

Упродовж багатьох років Б. О. Цудзевич брав активну участь у громадській роботі, був членом експертної ради ВАК із біологічних наук, головою ревізійної комісії «Українського біохімічного товариства», спецрад із захисту дисертацій в Київському та Московському університетах, очолював Раду ветеранів війни і праці університету. До останнього дня він

сумлінно й наполегливо віддавав себе улюбленій справі на благо університету та України.

Усі, хто знав Бориса Олександровича, цінували його демократичність, чуйність та витримку, небайдужість та увагу до людей. Він був дипломатичним у стосунках і наполегливим у науці.

Висловлюємо глибоке співчуття родині, друзям-ветеранам, колегам, учням. Світла пам'ять йому.

*Українське біохімічне товариство,
колеги, співробітники, учні*